

Vijf fasen van leesontwikkeling in Leespraat

Leespraat is een methode waarbij de ontwikkeling van praten en lezen hand in hand gaat. De leesdoelen zijn steeds gekoppeld aan de communicatiedoelen. De leeswoordenschat houdt in iedere fase sterk verband met de woorden en zinnen die het kind nodig heeft in de communicatie met zijn of haar omgeving. Om het kind te helpen bij het beter leren praten is het belangrijk dat het kind ook daadwerkelijk vooruit gaat in het lezen. Hoe vaardiger het kind is in het lezen, hoe beter dit ingezet kan worden om het praten in zinnen te bevorderen en de uitspraak van klanken en woorden te verbeteren. In dit artikel worden de vijf fasen in de leesontwikkeling beschreven, die kinderen doorlopen als zij via de methode Leespraat leren lezen. • tekst Hedianne Bosch, foto's Aad Jansen, Ruud Ansink

In Leespraat staat het visueel aanbieden van woorden, letters en woorddelen centraal. Het houdt rekening met de problemen met de auditieve verwerking bij de meeste kinderen met Down syndroom. Om een goede lezer te worden is het niet noodzakelijk om auditief sterk te zijn. Het kind hoeft niet te kunnen 'hakken en plakken' om nieuwe woorden te leren lezen. Ook hoeft het kind niet te kunnen horen of een woord rijmt of uit hoeveel lettergrepen een woord bestaat. Wat het kind wel moet kunnen is het visueel analyseren van woorden in woorddelen. Het moet leren bekende stukjes te herkennen in nieuwe woorden, bijvoorbeeld 'zie' in 'ruzie' en 'ziekenhuis' of 'da' in 'pindakaas' en 'Skoda'. Eigenlijk is dit de manier waarop wij volwassenen ook lezen: we lezen op betekenis, we lezen globaal, en we zoeken bekende clusters (woorddelen) in onbe-

kende woorden. Dit zijn allemaal visuele technieken. Verklanken van letters doen we zelden of nooit tijdens het lezen van teksten, dat is alleen nodig bij voor ons onbekende combinaties van met name medeklinkers in vreemde woorden, zoals bijvoorbeeld de Russische naam Nadjezjda (zjd).

Leespraat is geen globaal methode. Het uitsluitend aanbieden van globaal woorden leidt tot radend lezen en uiteindelijk tot stagnatie in het leesproces. Leespraat biedt een doorgaande lijn naar lezen en praten door het kind steeds uit te dagen analytischer naar zijn of haar leeswoorden te leren kijken en deze met elkaar te vergelijken. Hierdoor wordt het kind een actieve lezer, die het ook aandurft nieuwe woorden te bekijken zonder af te haken of meteen te gaan raden.

Dit artikel beschrijft de vijf fasen in het leren lezen. Lezen wordt hier dus onder-

Het ontwikkelen van leesvaardigheden bij Leespraat

woordsynthese	lees- 200-300	fase 5
woorddelen	woor- 100-200	fase 4
letters visueel	den- 30-50	fase 3
globaalwoorden	schat	fase 2
	↑↑↑↑↑ motiveren	fase 1

scheiden van praten / communiceren, maar zeker niet gescheiden. De communicatiedoelen komen net als de leesdoelen uitgebreid aan de orde in de map.

Fase 1: Motiveren

Zoals men in het schema kan zien, is dit de fase waarmee je begint als het kind gaat starten met Leespraat. Tevens is het de motor achter de leesontwikkeling en blijft dus altijd belangrijk in de andere fasen. Het motiveren houdt in dat de opvoeders het kind opmerkzaam maken op leeswoorden in alledaagse contexten. Woorden kunnen worden aangewezen in voorleesboeken of reclamefolders of op de televisie. Er kunnen woordkaarten worden gemaakt die bij vaste routines worden getoond aan het kind. Op een communicatiebord kunnen de dagelijkse dingen worden geschreven, bijvoorbeeld wie er morgen jarig is, of wat er van-

daag gebeurd is. In fotoboekjes kunnen woorden worden toegevoegd. Er kan een liedjesmap gemaakt worden met plaatjes en tekst en een paar kernwoorden groot geschreven. Het gaat erom dat de opvoeders het kind prikkelen om naar geschreven woorden te kijken en hier belangstelling voor te krijgen. Verder is het belangrijk dat de opvoeder er een gewoonte van maakt taal visueel te maken door het op te schrijven. Gebaren en plaatjes zijn ook visueel en kunnen zeker ingezet worden, maar geschreven woorden kunnen het kind, behalve dat het toewerkt naar lezen, heel specifiek helpen bij het beter leren praten.

Fase 2: Globaalwoorden aanleren

Wanneer het kind interesse krijgt voor geschreven tekst, kun je het de eerste leeswoorden gericht gaan aanleren. Je kunt met één woord beginnen, of met een paar. Je kunt de doelwoorden koppelen aan dagelijkse activiteiten, foto's en spelletjes. Het woord moet betekenisvol en functioneel zijn voor het kind. Het hoeft het nog niet goed te kunnen uitspreken. Het gaat erom dat het kind via het proces van matchen ('Welk woord is hetzelfde?'), kiezen ('Waar staat?') en benoemen ('Wat staat daar?') geleidelijk aan een leeswoordenschat opbouwt. Wanneer een kind al in korte zinnen praat of gebaren hiervoor maakt, kunnen ook zinnen aangeboden worden. Voorbeeld: Het kind leert de woorden

Jan, dag, en papa, en kan hiermee de zinnen 'dag Jan' en 'dag papa' leren lezen. Kies steeds woorden en zinnen die door het kind in de communicatie gebruikt kunnen worden, zodat het gemakkelijk is ze door de dag heen te herhalen in een zinvolle context en niet alleen als lees oefening.

Het aanleren van nieuwe globaalwoorden gaat door in de volgende fasen, het is belangrijk dat het aantal woorden dat het kind direct herkent zich steeds uitbreidt.

Fase 3: Letters herkennen

Als het kind 30 tot 50 woorden direct kan benoemen (zonder dat er een plaatje bij is of een hint gegeven wordt), kun je het kind enkele letters gaan aanleren. Door letters te leren herkennen, eerst aan het begin van woorden, maar al snel ook op andere posities in het woord, wordt een begin gemaakt met het ontwikkelen van het analytisch kijken naar woorden. Het kind leert goed te kijken en vergelijken, zodat het bijvoorbeeld woorden als koe en koek of opa en oma niet door elkaar haalt en gaat raden. Kies eerst letters die het kind als beginletter van een aantal globaalwoorden heeft. Het kind kent bijvoorbeeld: buik, boos, beter, boem en banaan. Het kan nu leren deze woorden bij de letter b te sorteren. Ook kan een alfabetwoordenboek gestart worden, waarbij alle leeswoorden, zodra ze beheerst worden, toegevoegd

worden aan het blad met woorden met dezelfde beginletter. Op basis van de zich uitbreidende letterkennis kan heel precies gewerkt worden aan de uitspraak van letterklanken in woorden, bijv. 'het is niet moek, maar boek', als het kind de b door een m vervangt. Het aanbieden van letters is dus goed te combineren met het werken aan logopedische doelen.

Met het visuele als opstap en ondersteuning kun je ook oefenen met het horen van de letterklanken in gesproken woorden, zodat het kind beter leert luisteren naar gesproken taal, waardoor het de taal beter kan gaan imiteren. Je kunt het kind bijvoorbeeld vragen aan te geven wanneer het de 'b' hoort in door jou uitgesproken woorden. Je kunt dit controleren door de woorden op te schrijven.

Het aanleren van letters heeft niet als doel om spellend te gaan lezen, met andere woorden letters aan elkaar te plakken tot een woord. Het gaat hier alleen om het visueel herkennen van de letter, het kunnen benoemen ervan en het horen ervan.

Fase 4: Woorddelen herkennen

Hoewel in Leespraat met het aanleren van globaalwoorden wordt begonnen, is het geen globaalmethode. Men zou het eerder als woorddelenmethode kunnen omschrijven (ofschoon alle fasen belangrijk zijn), vanwege het belang ervan in de leesontwikkeling.

Wanneer het kind de meeste letters kent en een woordenschat van 100 à 200 woorden heeft, kun je met het systematisch oefenen met woorddelen beginnen. Kennis van de letters is nodig om woorddelen vlot te leren herkennen. Als het kind bijvoorbeeld de 'b' en de 'r' kan benoemen, kan het snel het woorddeel 'br' leren herkennen. Of kun je het kind het verschil laten zien en horen tussen de woorddelen '-oen' (in 'zoen') en '-oem' (in 'zoem').

Voor het verbeteren van de uitspraak van meerlettergrepige woorden kun je al eerder beginnen met woorddelen, maar dan alleen in de context van het doelwoord. Je kunt bijvoorbeeld het kind helpen 'televisie' in plaats van 'visie' te zeggen door de lettergrepen uit te knippen en per lettergreep duidelijk te benoemen. Via de 'omdraaimethode', die in de map Leespraat beschreven wordt, kun je het kind leren het doelwoord correct uit het hoofd leren zeggen. Doel is in dit geval de uitspraak, niet het direct herkennen van dezelfde lettergrepen in andere woorden. In fase 4 ga je daar wel mee aan de gang. Nu kun je het kind bijvoorbeeld leren dat 'te' van 'televisie' ook voorkomt in 'tekenen' en 'telefoon' en dat 'vi' ook voorkomt in 'video'.

In Leespraat worden drie soorten woorddelen onderscheiden: lettergrepen, medeklinkercombinaties en klankgroepen (zoals begin- en eindrijm). Het kind kan bekende lettergrepen zoals ge- in gewerkt, gedaan en - ter in dokter, computer vlot leren herkennen in nieuwe woorden als je hier specifiek op traint. Ook kun je het medeklinkercombinaties direct leren herkennen en benoemen, hetgeen ook bevorderlijk is voor het uitspreken van woorden met deze clusters. Voorbeelden zijn sch- in school en schoenen, en gr- in groen en grapje.

Klankgroepen zijn clusters van klinkers en medeklinkers die in meerdere woorden terugkomen. Door te spelen met bijvoorbeeld -oek en -oen, leert het kind dat deze voorkomen in verschillende bekende en onbekende leeswoorden, zoals boek, koekje, en doen, zoentje.

Bij het oefenen met woorddelen is het belangrijk dat je uitgaat van de woorden die het kind globaal al vlot kan lezen. Neem de bekende leeswoorden als basis en voeg daar eventueel een paar woorden aan toe om het kind woorden te leren vergelijken en overeenkomstige stukjes erin te ontdekken. Je zult merken dat het kind op die manier niet alleen de eigen leeswoordenschat beter blijft

onthouden, maar de uitspraak van deze woorden, juist door het apart benoemen van woorddelen, verbetert.

In het kader 'Spelen met woorddelen' wordt deze fase aan de hand van enkele spelvoorbeelden nader toegelicht. Deze fase is een lastige, maar heel belangrijke fase in de ontwikkeling tot een zelfstandige lezer. Het is ook een onbekende en daarom vaak onbeminde leesstrategie, waarin het visuele aspect voorop blijft staan. Het oefenen met het visueel vlot onderscheiden van woorddelen in woorden, en het kunnen benoemen daarvan, geeft het kind een enorme sprong vooruit in het zelfstandig lezen van nieuwe woorden. Het voorkomt dat het kind langere woorden zonder succes probeert te spellen of deze radend leest, omdat het niet geleerd heeft hoe het deze in woordstukjes kan analyseren. Het uitspellen van een woord als 'gebakje' (g-e-b-a-k-j-e) leidt niet tot het herkennen van het betekenisvolle woord 'gebakje', terwijl het opdelen in ge-bak-je een strategie is met veel grotere kans op het succesvol synthetiseren van het woord.

Bij Leespraat leest het kind vanaf het begin alleen zinvolle, interessante en communicatieve teksten. Het lezen is altijd 'begrijpend lezen', nooit geïsoleerd

technisch lezen. Daarom komen er ook vanaf het begin langere woorden voor in de leeswoordenschat en in de aangeboden zinnen en teksten. Deze lijn wordt voortgezet en consequent uitgewerkt in de vierde fase.

Fase 5: Woordsynthese, het lezen van nieuwe woorden

Wanneer het kind heel bedreven is geraakt met het herkennen van woorddelen en de globaalwoordenschat ruim over de 200 woorden bevat, zul je merken dat het kind soms spontaan een nieuw woord leest dat het nog niet 'hoort te kennen'. In deze fase ga je gericht met het kind oefenen om zelf nieuwe woorden te lezen. Daarvoor kun je bestaande boekjes gebruiken of zelfgemaakte teksten over het eigen leven van het kind of onderwerpen waarvoor het belangstelling heeft. Je probeert het kind te stimuleren nieuwe woorden te analyseren in bekende woorddelen en door het herhaald benoemen van die woorddelen tot de synthese (samenvoeging) van deze woordstukjes te komen. Het kind kent bijvoorbeeld het woord 'bakker' en het woorddeel 'je' en leest nu een nieuw woord: 'bakje'. Je kunt het eerste stuk laten zien, dus 'je' afdekken, en kijken of het kind 'bak' herkent. Daarna laat je het stukje 'je' apart even lezen. Dan laat je het kind een paar keer zelfstandig de twee stukjes na elkaar nog eens lezen, net zo lang tot het zelf in de losse stukjes 'bak' en 'je' het hele woord 'bakje' hoort en het woord dus zelf kan synthetiseren tot een betekenisvol woord. (Zie het aparte artikel 'De nadelen van spellend lezen' voor een uitleg waarom in Leespraat niet gekozen wordt voor het 'hakken en plakken' van losse letterklanken bij het lezen van nieuwe woorden.)

Voor vreemde of moeilijke woorden, zoals bijvoorbeeld het woord 'cadeau', blijft het belangrijk deze als globaalwoord aan te leren en dus niet in woorddelen te laten lezen. Bij sommige nieuwe woorden zal het kind meer hulp nodig hebben dan bij andere. Naarmate de leeservaring en leeswoordenschat toenemen, zal het kind steeds meer woorden zelfstandig kunnen lezen. Het is dus belangrijk om net als dit bij alle kinderen geldt, ook met deze kinderen veel 'leeskilometers' te draaien.

Op de foto's zijn te zien Max Jansen en Krista Ansink.

Hedienne Bosch is de auteur van Leespraat en De Rekenlijn. Voor meer informatie over de map Leespraat, workshops en artikelen, zie www.stichtingscope.nl.

Spelen met woorddelen

Hieronder staan een aantal suggesties van oefeningen en spelletjes die in fase 4 aangeboden kunnen worden. Kies samen met het kind een aantal woorden uit zijn of haar leeswoordenschat. Je kunt hiervoor de woordkaarten neerleggen of het kind in een uitgetypte woordenlijst de woorden laten aanwijzen die het wil gebruiken voor het spel. Je kunt in principe ieder woord gebruiken, maar het kan handig zijn om te beginnen alleen twee-lettergrepige woorden te gebruiken. Het gaat er namelijk om dat deze woorden op kaartjes geschreven worden en vervolgens in twee stukken geknipt. Dit kan het kind zelf doen als je via stippelijntjes aangeeft waar het moet knippen. Dus het woord Pie-ter wordt na Pie doorgeknipt. Je kunt eventueel ook een-lettergrepige woorden gebruiken, een woord als school kan bijvoorbeeld doorgeknipt worden na sch-, wat ook een woorddeel is. In een later stadium kun je ook drie- en meerlettergrepige woorden in het spel gebruiken. Het aantal woorden dat je kiest is afhankelijk van onder andere werkhouding, concentratie, en het aantal kaartjes dat het kind nog goed kan overzien. Je kunt dit ook geleidelijk aan opbouwen. Je kunt met twee woorden beginnen, maar je kunt ook zes of tien woorden kiezen.

1 Voor de woorden doorgeknipt worden, leest het kind ze even op, zodat het weet met welke woorden er in het spel zitten. Na het doorknippen leg je de tweede helft van ieder woord open op tafel. Je geeft het kind steeds één voorste helft en het kind zoekt de tweede helft erbij. Zo ga je door tot alle woorden weer heel zijn. Als het kind het woord niet herkent, kun je natuurlijk het hele woord zeggen, dan het eerste deel benoemen, dan het tweede, en het kind specifiek vragen het tweede stuk te zoeken.

2 Nu leg je alle eerste en tweede woordhelften door elkaar en laat het kind alle woorden zelfstandig heel maken. Als het kind de volgorde omdraait kun je het woord benoemen dat het kind gemaakt heeft en het laten horen dat dit niet klopt. Help het kind zo nodig met het corrigeren van de volgorde.

3 Leg alle woordhelften weer door elkaar en laat ze vlot door het kind kiezen. Het kind kan er bijvoorbeeld met een popje op springen. Je zegt: 'Spring met de pop op 'ma', et cetera, tot alle woorddelen gekozen zijn.

4 Je kunt als het kind dit leuk vindt, een half open memory spelen. Leg alle stukjes omgekeerd op tafel, liefst wel geordend in rijen. Om de beurt worden er twee stukjes omgedraaid. Ze worden echter niet teruggedraaid als ze niet bij elkaar passen. Laat ze dus open liggen. De volgende draait weer twee stukjes om en kijkt of er nu twee bij elkaar horende woorddelen te vinden zijn. Als dit niet zo is draait de volgende speler kaartje vijf en zes om. Ga zo door tot een heel woord gevonden wordt. Natuurlijk zijn er andere varianten te bedenken, die het spel nog sneller doen verlopen en het kind meer kans op succes bieden. Pas de spelregels zo aan, dat het kind zich aan de regels kan houden en plezier in het spel heeft.

5 Als het kind enige tijd met de woorddelen geoefend heeft, ga je kijken of het deze ook los van het woord kan benoemen. Maak samen een woorddelen-slang. Je kunt alle woordstukjes in een mandje doen en op de beurt grabbelen en een willekeurig woordstukje aan de rij toevoegen. Als alle stukjes op de rij liggen kun je zelf voordoen hoe je met de hulp van een pion of popje van links naar rechts op ieder woordstukje springt en dit benoemt: - - boekje Pieter mama appel slapen lieve - wordt dan bijvoorbeeld:

- Pie - ma - ve - sla - ter - je - ma - pel - boek - ap - pen - lie -

Ga een paar keer over alle woordstukjes heen. Als het kind het zelf probeert, benoem je eerst samen en kijk je of het kind de volgende keer de meeste stukjes zelf kan benoemen. Daarna kun je de woorddelen op een stapel leggen en nog eens 'flitsen': je biedt ze kort één voor één aan en het kind benoemt ze.

6 Je kunt nu ook 'gekke woorden' maken. Leg bijvoorbeeld 'lie-ma' neer en kijk of het kind de woorddelen kan lezen en kan vaststellen dat dit niet klopt. Misschien dat het onmiddellijk zegt dat het 'lieve' moet zijn en 'mama' en de goede woorddelen erbij gaat zoeken. Je kunt ook aan het kind vragen: 'Is dit een gek woord of een goed woord?' Je legt dan afwisselend woorden neer die wel goed zijn en die niet goed zijn. Het kind mag dit natuurlijk ook voor jou doen.

In Nederland wordt het spellend lezen als de poort naar het 'echte' lezen beschouwd. In alle methodes wordt daarom veel nadruk gelegd op het aanleren van het zogenaamde 'hakken en plakken'. Dit houdt in dat een kind alle letters van een woord benoemt en vervolgens de letters samenvoegt tot het hele woord ('k-i-p' wordt 'kip'). Dit laatste noemt men 'auditieve synthese'. In dit artikel wordt uitgelegd dat door de nadruk op het leren beheersen van deze techniek als opstap naar het lezen, een groot aantal kinderen met Downsyndroom ten onrechte buiten de boot vallen. Leespraak biedt een alternatief.

• tekst Hedianne Bosch, foto's Ruud Ansink

De nadelen van het spellend lezen

Om de techniek van de auditieve synthese te kunnen oefenen moet er met korte klankzuivere woorden worden gewerkt. Dit geeft een enorme beperking in de teksten die beginnende lezertjes 'mogen' lezen. De woorden die ze lezen zijn niet de woorden die ze gebruiken in hun communicatie en hebben vaak weinig betekenis voor de kinderen. Omdat in Leespraak de communicatie en het betekenisvol en begrijpend lezen voorop staan, wordt deze aanpak niet aanbevolen. Een voorbeeld: Als oma voor een kind belangrijk is en een regelmatig onderwerp van gesprek, kan het kind dit woord 'oma' als globaalwoord leren. Dit mag echter niet wanneer het alleen klankzuivere woorden mag leren, want 'oma' wordt in feite uitgesproken als 'oomaa'. Ook mag het belangrijke meerlettergrepige woorden (nog) niet leren, omdat de meeste langere woorden niet klankzuiver zijn. 'Olifant' zou in klankzuivere vorm bijvoorbeeld 'ooliefant' zijn, 'computer' zou 'kompjoetur' zijn.

Men neemt hierbij aan dat een kind in verwarring zou raken bij niet-klankzuivere woorden, omdat men ervan uitgaat dat het spellend lezen de voorwaarde is voor het verdere leesproces. Sterker nog: Wanneer een kind een woord spellend leest, is de opvoeder verheugd, want men denkt dat het kind nu bezig is met 'echt' lezen. De leesteknik wordt hierbij verward met het doel. Het doel is het zelfstandig en begrijpend lezen van teksten, niet het kunnen verklanken en samenvoegen van de losse letters tot woorden.

Auditieve vaardigheden

De meeste 'gewone' kinderen onder vinden niet veel problemen in het leren lezen op de spellende manier. Dit komt omdat zij over goede auditieve vaardigheden beschikken en al gauw zelf

overgaan op de volgende strategie: het direct herkennen van bekende woorden en clusters. Om dit proces te versnellen worden woorden geflitst en wordt met wisselrijtjes gewerkt. De woorden die bij deze oefeningen gebruikt worden zijn regelmatig betekenisloos voor het kind (zoals in 'aal, vaal, maal, kaal, daal').

Als bij Leespraak een rijtje wordt aangeboden, dan zitten daar voornamelijk bekende leeswoorden in: Je volgt dus niet een bestaande methode maar maakt de rijtjes zelf, aangepast aan de leeswoordenschat en het begrip van het kind. Je kunt hieraan best een paar woorden toevoegen die het kind nog niet direct kan lezen, maar als je een woord aanbiedt waarvan het kind de betekenis niet blijkt te kennen, leg je dit uit. In het rijtje 'Sam, kam, lam', kun je, als het kind niet weet wat een lam is, een zin opschrijven zoals

'een lam is een baby-schaap', waarop je later weer terugkomt. Je bent dus nooit 'droog' aan het oefenen, je gaat steeds een gesprek aan met het kind over wat het leest.

Als een kind eind groep 3 nog steeds aan het hakken en plakken is, heeft het een leesprobleem en moet het via remedial teaching alsnog geholpen worden. Voor hardnekkig spellende lezers ontstaan er verdere problemen in groep 4 wanneer er steeds vaker langere en niet-klankzuivere woorden in de leesboekjes aangeboden worden. Als kinderen deze met de techniek van het spellen te lijf gaan, komen ze er niet uit. Ze moeten dus op woorddelen gaan letten en proberen op betekenis te lezen. Deze technieken vormen bij Leespraak de kern van de methode.

Krista knipt 'ja-rig'.
Niet spellen maar lezen
met woorddelen.

Een aantal kinderen met Downsyndroom kan leren lezen via de schoolmethode. Op voorwaarde dat het kind ongeveer in hetzelfde tempo door de groep 3 stof heengaat als de andere kinderen, is er geen probleem. Nadeel is natuurlijk dat er niet tegelijkertijd aan praten en communicatie gewerkt kan worden en dat de te lezen teksten deels niet begrijpelijk of interessant voor het kind zijn.

Een groot deel van de kinderen met Downsyndroom heeft echter problemen met het verwerken van auditieve informatie. Zij vallen specifiek uit op het 'plakken' (synthetiseren) van letterklanken tot woorden. Het 'hakken' (benoemen van de letters) lukt wel, het 'plakken' lukt niet. Dit komt omdat zij de letters niet samen vast kunnen houden in hun werkgeheugen en snel 'in hun hoofd' herhalen totdat ze er een woord in horen. Na heel veel oefening kan dit

soms toch nog geleerd worden, maar dan is het kind vaak drie of vier jaar verder en het kan dan alleen korte woorden zelfstandig lezen.

Twee grote risico's

Wanneer het leesproces op deze manier verloopt brengt dit twee grote risico's met zich mee:

– Het kind blijft hangen in de spellende leesstrategie, omdat het zoveel jaren is aangemoedigd dit steeds weer te doen. Het is zijn of haar enige en veilige strategie geworden. Vaak zie je dat deze kinderen, wanneer zij langere woorden moeten lezen ofwel gaan raden of meteen zeggen: 'moeilijk, kan ik niet'. Omdat hun nooit langere woorden zijn aangeboden, en zij niet weten hoe ze deze woorden kunnen analyseren, proberen zij deze te 'vermijden'.

– Het kind verliest de motivatie om te lezen, omdat het geen teksten te lezen krijgt waar het belangstelling voor heeft, en het nut voor zijn of haar eigen dagelijkse leven niet duidelijk is. Omdat het voor kinderen met een verstandelijke beperking juist van belang is het kind steeds opnieuw te motiveren, is het aanbieden van teksten die betrekking hebben op het eigen leven vaak de sleutel tot succes in het lezen.

Behalve deze risico's schuilen er nog meer nadelen in deze spellende en louter technische aanpak:

Het lezen kan al die tijd niet effectief ingezet worden bij het leren praten in langere zinnen en het verbeteren de communicatie en verstaanbaarheid. Ook kan het lezen niet gebruikt worden om de kennis van de wereld om het kind heen te vergroten en de woordenschat uit te breiden.

Geen plezier

Wanneer het lezen niet goed op gang komt, is de kans groot dat het kind later geen plezier in het lezen heeft en dus ook niet zelfstandig gaat lezen. Ook kan het zijn of haar leesvaardigheid niet praktisch gebruiken om bijvoorbeeld informatie op te zoeken op internet, een liedtekst te lezen, de namen van favoriete voetballers te herkennen, een televisiegids te raadplegen, een recept te volgen, of boodschappen te doen.

Op dit moment zijn er nog te veel kinderen met Downsyndroom die niet of onvoldoende geholpen worden om goede lezers te worden. Wanneer het spellend lezen niet aanslaat of na jaren training tot beperkte resultaten leidt, wordt vaak geconcludeerd dat het kind er niet aan toe is of het nou eenmaal niet kan. De auditieve vaardigheden worden gezien als cruciaal om te kunnen leren lezen. Alle kinderen worden als het ware gedwongen door de poort van het verklankend lezen te gaan. Het leren lezen wordt hierdoor gehinderd in plaats van geholpen. Leespraat biedt een visuele poort naar het leren lezen. Het kind leert wel leesstrategieën, het leert wel analyseren, maar het auditieve is daarbij ondergeschikt aan het visuele. Ook leert het kind primair lezen op betekenis. Het kind zal daarom nooit /o/m/a/ (korte klinkers) gaan zeggen tegen het woord 'oma', omdat het heel goed weet wie zijn of haar oma is. 'Echt' lezen is begrijpend lezen!